

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno diplomanta: Petr Vojtěch

Téma práce: Úvěr pro spotřebitele

Rozsah práce: 95 stran (bez seznamu literatury a anotace)

Datum odevzdání práce: 8. 6. 2016

1. Aktuálnost tématu:

Problematika spotřebitelských úvěrů je velmi aktuální vzhledem k připravovanému novému zákonu o spotřebitelském úvěru, který je v těchto týdnech projednáván Parlamentem ČR.

2. Náročnost tématu:

Vzhledem k tomu, že autor se věnoval analýze návrhu zákona, nemohl čerpat z odborné literatury, která zatím existuje jen ve velmi omezeném rozsahu. Autor se seznámil nejen s návrhem připravovaného zákona, ale také s dokumenty, které vznikly v průběhu legislativního procesu. Autor se seznámil také s relevantními právními předpisy Evropské unie, které jsou podkladem pro nový zákon o spotřebitelském úvěru. Autor se seznámil také se stávající právní úpravou. Lze ocenit, že autor pracoval s nejaktuálnějším dostupným zněním návrhu zákona o spotřebitelském úvěru, včetně změn schválených Poslaneckou sněmovnou ve třetím čtení. Autor použil metodu rešerše, tj. vyhledávání poznatků v zákonech, judikatuře i odborné literatuře. Na tuto metodu pak navazuje metoda kritické analýzy a zhodnocení a metoda následné deskripce zjištěných poznatků, doplněná metodou komparace nové právní úpravy a dosavadní právní úpravy.

3. Kritéria hodnocení práce:

Cílem práce bylo „představení navrhované úpravy zákona o spotřebitelském úvěru jako souvislého celku“ a dílčím cílem pak „zhodnocení případných problematických míst analyzované úpravy a upozornění na tato místa v přehledné formě“ (str. 3). Tyto cíle se autorovi podařilo beze zbytku splnit.

Autor dokázal schopnost samostatně pracovat s prameny a také schopnost dovozovat vlastní závěry na základě provedené analýzy.

Práce je rozdělena do tří částí (kromě úvodu a závěru). První část je věnována obecné úpravě úvěrů, s důrazem na smlouvu o úvěru podle občanského zákoníku a také obecné úpravě ochrany spotřebitele. Druhá část je věnována evropské právní úpravě – směrnici o smlouvách o spotřebitelském úvěru (směrnice CCD) a směrnici o smlouvách o spotřebitelském úvěru na nemovitosti určené k bydlení (směrnice MCD). Stěžejní částí je třetí část práce, která je věnována analýze hlavních ustanovení návrhu zákona o spotřebitelském úvěru. Rozsah práce samozřejmě neumožnil věnovat se všem otázkám, nicméně práce představuje ucelenou analýzu návrhu předmětného zákona.

Autor se seznámil s dostupnou odbornou literaturou. Autor pracoval také s dokumenty orgánů Evropské unie a dokumenty Ministerstva financí ČR a v odpovídajícím rozsahu pracoval i s judikaturou. Zahraniční odbornou literaturu autor nevyužil. Práce s citacemi a celková úprava práce je na výborné úrovni. Stejně tak stylistická a jazyková úroveň práce je výborná. Práce splňuje všechny formální požadavky kladené na diplomové práce a obsahuje zcela zanedbatelné množství tiskových chyb.

4. Další vyjádření k práci:

Obecně lze práci hodnotit jako velmi zdařilou a na výborné úrovni. Autorovi se podařilo zpracovat ucelenou analýzu návrhu zákona o spotřebitelském úvěru.

Zajímavé jsou kritické názory autora ohledně regulace nebankovních poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, zejména ohledně kapitálových požadavků (str. 39 a násl.).

Originální je tabulka na str. 51, která obsahuje srovnání jednotlivých kategorií zprostředkovatelů spotřebitelských úvěrů.

Při analýze otázky posuzování úvěruschopnosti (podkapitola 3.5.7) autor opomenul Obecné pokyny Evropského orgánu pro bankovníctví k posouzení úvěruschopnosti (EBA/GL/2015/11), které upravují tuto otázku ve vztahu ke směrnici MCD.

V případě § 103 návrhu zákona o spotřebitelském úvěru (informace o spotřebitelském úvěru v cizí měně) autor na str. 73 zřejmě zcela nezohlednil pozměňovací návrh, který byl schválen v Poslanecké sněmovně ve třetím čtení.

Je poněkud pochybné označovat obsahované náležitosti smlouvy o spotřebitelském úvěru, které stanovuje návrh zákona o spotřebitelském úvěru, za podstatné náležitosti smlouvy (str. 74), protože mezi těmito obsahovými náležitostmi se uvádějí také např. kontaktní údaje smluvních stran, označení příslušného orgánu dohledu apod.

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě.

V souvislosti s analýzou ochrany spotřebitele (kapitola 1.2) by se autor mohl vyjádřit k otázce, kde vidí hranici mezi státním paternalizmem a racionální ochranou spotřebitele a také k vztahu ochrany spotřebitele a principu *vigilantibus iura scripta sunt*.

V rámci obhajoby by autor mohl vysvětlit svůj závěr, že zrušení finančního prahu pro spotřebitelské úvěry povede ke snížení defaultní sazby spotřebitelských úvěrů s nižší celkovou výší a objasnit pojem „defaultní sazba“ (str. 35).

Autor by mohl blíže zhodnotit vhodnost úpravy dohod, kterými se za účelem odvrácení řízení o nárocích věřitele odkládá v důsledku prodlení spotřebitele platba

nebo mění způsob splácení podle § 5 odst. 4 návrhu zákona o spotřebitelském úvěru (str. 37).

Autor by mohl v rámci obhajoby objasnit, jestli lze ze směrnice CCD a MCD dovodit požadavek odborné péče, který je upraven v § 75 návrhu zákona o spotřebitelském úvěru.

Na str. 58 autor uvádí, že nepřipustnou pobídkou (§ 79 návrhu zákona o spotřebitelském úvěru)¹ je pobídka, která vyvolává tlak na rychlé rozhodnutí spotřebitele, případně pobídka v podobě spotřebitelské soutěže o předměty vyšší hodnoty pro zájemce o spotřebitelský úvěr. Na základě toho by autor mohl objasnit, jestli lze za pobídku považovat i plnění, které je poskytováno spotřebiteli (srov. také úpravu pobídek v zákoně o podnikání na kapitálovém trhu).

Autor by se v rámci obhajoby mohl vyjádřit také k otázce, jestli lze v případě prodlení spotřebitele (podkapitola 3.7.5) požadovat také náhradu škody. Na str. 82 se v této souvislosti nepřesně uvádí, že věřitel „může požadovat pouze“ náhradu účelně vynaložených nákladů, úroky z prodlení a smluvní pokutu. V § 122 odst. 1 návrhu zákona se však se mluví o tom, že pouze výše uvedené platby se mohou „sjednat“².

6. Doporučení práce k obhajobě.

Diplomová práce splňuje všechny formální i obsahové požadavky kladené na diplomové práce, proto ji doporučuji k obhajobě.

7. Navržený klasifikační stupeň:

Navržený klasifikační stupeň: 1.

V Praze dne: 18. 6. 2016

.....
JUDr. Štefan Elek, Ph.D., LL.M.

¹ „Poskytovatel a zprostředkovatel nesmí v souvislosti se svou činností přijmout, nabídnout nebo poskytnout platbu, odměnu nebo jinou peněžitou nebo nepeněžitou výhodu (dále jen „pobídka“), která může vést k porušení povinnosti stanovené v této části. Pobídkou se pro účely tohoto zákona rozumí i neobvyklá úplata za poskytovanou službu nebo jakékoli poskytnutí neopodstatněné výhody finanční, materiální nebo nemateriální povahy.“

² „Věřitel může pro případ prodlení spotřebitele s plněním dluhu vyplývajícího ze smlouvy o spotřebitelském úvěru sjednat pouze

- a) právo na náhradu účelně vynaložených nákladů, které mu vznikly v souvislosti s prodlením spotřebitele; pokud byla ujednána náhrada vyšší, považuje se v této části za smluvní pokutu,
- b) úroky z prodlení, jejichž výše nesmí přesáhnout výši stanovenou právním předpisem upravujícím úroky z prodlení, nebo
- c) smluvní pokutu.“